

Groenbeheerplan 2023-2026 van gemeente Maasgouw

De raad van de gemeente Maasgouw;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Maasgouw d.d. 20 december 2022;

gelet op de artikelen 4:81, eerste lid, 4:83 en 1:3, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht;

b e s l u i t vast te stellen de volgende beleidsregel:
Groenbeheerplan 2023-2026 van de gemeente Maasgouw

1 Inleiding

Groen draagt in sterke mate bij aan de identiteit, herkenbaarheid en leefbaarheid in en van onze gemeente. Het groen biedt ruimte aan recreatie en ontmoeting. De basis hiertoe is vastgelegd in de Groenvisie Maasgouw 2030, vastgesteld in mei 2016. In deze visie is de gewenste koers voor de ontwikkeling van het groen vastgelegd. Met het Coalitieakkoord 2022-2026 zoekt de Raad aansluiting bij deze visie. Met dit plan onderschrijven we de vastgestelde richting en onderbouwen we de budgetten voor het beheer en onderhoud van onze groenvoorzieningen.

In dit geactualiseerde beheerplan zijn de gewijzigde arealen en nieuwe prijspeilen opgenomen. De arealen zijn ten opzichte van 2018 deels gewijzigd door andere methodes en werkwijze op gebied van beheer. Hierbij kan gedacht worden aan het in eigen beheer maaien van gras en de opkomst van de robotmaaier op sportvelden. Ook de areaalvergroting telt mee in de wijzigingen ten opzichte van het groenbeheerplan 2019- 2022.

Ook stellen we doelen om de groenvoorziening duurzamer en toekomstbestendiger te maken. Door de klimaatverandering zijn voormalige werkwijzen en aanwezige sortimenten niet toekomstbestendig. Om hierop in te spelen nemen we de volgende maatregelen:

- Uitbreiden bomenbestand met 2000 nieuwe bomen;
- Omvormen kwetsbare monocultuur bomenlanen tot biodiverse en klimaatbestendige bomenlanen;
- Omvormen overbodige verhardingen tot groenvakken;
- Bestrijding invasieve exoten om inheemse beplanting te beschermen;
- Inzetten op ecologisch beheer en de ingeslagen weg betreffende beheer doorzetten.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is aan de hand van vigerende beleidsplannen en visies richting gegeven welke kant we op willen met de groenvoorzieningen. Op onderdelen is overlap aanwezig met andere beleidsthema's. Hierbij kan gedacht worden aan speelvoorzieningen en waterbergingen. Hiermee is groen een integraal onderdeel van de openbare ruimte.

Bij hoofdstuk 3 is aangegeven wat we hebben, de kwantiteit van de groenvoorzieningen. Welke hoeveelheden zijn per beheergroep aanwezig en hoe verhoudt dit zich tot 2018. Ook zijn per beheergroep de beheersmaatregelen globaal omschreven.

In hoofdstuk 4 is omschreven wat we de komende vier jaar gaan doen en op welke manier we dit gaan uitvoeren. Het gaat hierbij om het regulier beheer, maar ook om de doelen om de groenvoorzieningen toekomstbestendig te houden.

Hoofdstuk 5 geeft weer welke budgetten nodig zijn om de doelen te behalen. Wat zijn de benodigde financiële middelen voor de komende vier jaar?

2 Wat willen we?

Een groene inrichting is belangrijk en zien we als een onmisbaar onderdeel van een duurzame leefomgeving. Groen draagt in sterke mate bij aan de identiteit, herkenbaarheid en leefbaarheid van de leefomgeving, en biedt ruimte aan recreatie en ontmoeting. Dit komt tot uiting in onze beleidsplannen en visies, welke hieronder samenvattend zijn weergegeven. Wat is het belang van de groene buitenruimte en op welke manier passen we dit toe?

2.1 Omgevingsvisie Maasgouw

De omgevingsvisie Maasgouw beschrijft de koers voor de toekomst van Maasgouw. Deze visie richt zich op de gehele fysieke leefomgeving. Tot de fysieke leefomgeving vallen onder andere gebouwen, wegen, schone lucht, maar ook parken, bossen en waterwegen. In de omgevingsvisie maken we kansen en bedreigingen

inzichtelijk. Voor het groenbeheer zijn de thema's biodiversiteit en gezondheid van belang waarbij we ons inzetten op:

- Biodiversiteit: stimuleren natuur inclusief bouwen, versterken en beschermen van rust- en natuurgebieden en het vergroten van het natuurnetwerk en de biodiversiteit;
- Gezondheid: inzetten op nieuwe groen-, speel- en bewegingsvoorzieningen, toegankelijk houden van natuur en landschapsbeleving

2.2 Strategische visie 2025 Maasgouw

De strategische visie 2025 geeft de richting weer waar we als gemeente de komende jaren naar toe willen. Het gaat hierbij om de fysieke leefomgeving, maar ook de manier waarop deze behaald moet worden. Onder het motto "Samen maken we Maasgouw" zetten we in op de samenwerking tussen overheid en burger voor een leefomgeving waarbij we samen streven naar een leefomgeving waar iedereen zich prettig in voelt. Het gaat hierbij onder andere om het woonklimaat, sociaal domein, regionale samenwerkingen, vrijetijdsbesteding en arbeidsmogelijkheden. De openbare leefomgeving is onderdeel van de visie. Zo streven we om het blauwe en groene profiel van de gemeente te versterken. Dit groene profiel is een belangrijke kwaliteit en maakt dat Maasgouw een aangename gemeente is om in te wonen en te leven.

2.3 Groenvisie Maasgouw 2030

In mei 2016 heeft de gemeenteraad de Groenvisie Maasgouw 2030 vastgesteld. Hiermee heeft de gemeente Maasgouw de gewenste koers voor de ontwikkeling van het groen vastgelegd. De groenvisie maakt kansen inzichtelijk voor de versterking van de cultuurhistorische beleving van de woonkernen, ecologische waarden, duurzaamheidsambities en burgerparticipatie. Met de groenvisie werd de, in 2012 vastgestelde, Structuurvisie Maasgouw 2030 vertaald naar de inrichting en het beheer van groen voor alle groene gemeentelijke eigendommen in de kernen en het buitengebied.

Afbeelding 1: Ontmoeten, bewegen en biodiversiteit in het groen

De volgende thema's staan centraal in de visie:

- Multifunctioneel groen. Groen is niet alleen stoffering maar dient bij te dragen aan meerdere functies. Bijvoorbeeld waterberging, ontmoeten, sporten, spelen en bijdragen aan een beter leefklimaat. Zie ook afbeelding 1.
- Versterken cultuurhistorisch en landschappelijk karakter van de (historische) kernen en het buitengebied.
- Duurzaamheid. Bij de inrichting en het beheer van het groen streven we naar een zo kleine mogelijke milieubelasting. Bijvoorbeeld bij onkruidbestrijding op verhardingen en het beheer van gras.
- Anticiperen op klimaatverandering. Groen kan worden ingezet ten behoeve van onder andere waterberging, afvang fijnstof, beperken hittestress.
- Groen doen we samen. De gemeente ondersteunt initiatieven van burgers om bij het onderhoud en/of de inrichting van het groen (deels) op zich te nemen.
- Ecologie en biodiversiteit. Het groen van de gemeente kan bijdragen aan een grotere biodiversiteit.

2.4 Coalitieakkoord 2022-2026

In het Coalitieakkoord "Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw" wordt ingezet op het versterken van het groenblauwe karakter van onze gemeente. Naast het handhaven van de huidige (onderhouds-)kwaliteit van de openbare ruimte, behoort ook het toekomstbestendig houden van de groene inrichting. Hiertoe behoren de Global Goals en de aanpassingen welke nodig zijn t.b.v. de klimaatverandering welke gaande is. Bij de Global Goals zijn doelen opgesteld waarbij gestreefd wordt naar een gezondere en betere wereld. Duurzame werkwijze en duurzame inkoop maken hier onderdeel van.

Daarnaast zetten we in op een toekomstbestendige buitenruimte door de aanplant van nieuwe bomen en het omvormen van bomenlanen. Nieuwe beplantingen dienen de biodiversiteit te vergroten en be-

stand zijn tegen de verandering van het klimaat. In het coalitieakkoord wordt speciaal benoemd dat er wordt ingezet op samenwerking met de bewoners van de gemeente. Bewoners worden gestimuleerd om de openbare ruimte te verbeteren. Dit kan door bewoners te laten meepraten bij projecten, maar ook door samenwerkingen aan te gaan bij aanleg of onderhoud van (groen)voorzieningen. Bewonersinitiatieven worden gesteund en gefaciliteerd door de gemeente. Een laatste thema waar het coalitieakkoord een duidelijke richting geeft is het streven naar duurzame ontwikkelingen voor de biodiversiteit. Als voorbeeld wordt het vergroten van bloemrijke bermen en akkerranden (afbeelding 2) en het positieve effect daarvan op de soortenrijkdom genoemd.

Afbeelding 2: kruidenrijke bermen

2.5 Bomennota 2020 – 2030

In 2010 is de Bomennota opgesteld welke is gericht op het streven naar deregulering en beperking van overlast en schade door en van bomen. In 2020 is de Bomennota vernieuwd en actueel gemaakt. Zo is het bomenbeleid geactualiseerd en zijn aanvullende doelstellingen gevormd. Hiertoe behoren onder ander de kernpunten:

- Het vergroten van het bomenbestand met 2.000 stuks;
- Aanplant bomen in duurzame groeiplaatsen;
- Toekomstbestendig bomenbestand voor klimaatverandering;
- Verhogen van de (bio)diversiteit in boomsoorten;
- Een bomenbestand met voornamelijk gebiedseigen soorten.

2.6 Speelruimteplan

In het openbaar groen bieden we veel ruimte voor speel- en recreatievoorzieningen. Het beleidskader voor de (formele) speelruimte is opgenomen in het speelbeleid "Buitenspelen in Maasgouw". Naast veiligheid wordt ingezet op het handhaven van het huidige aantal speellocaties en speelvoorzieningen. Speerpunten binnen dit beleid zijn:

- Huidige aantal speelvoorzieningen en trapveldjes handhaven;
- Bij vervanging niet standaard kiezen voor traditionele speelvoorzieningen maar voor toestellen welke passen bij de leeftijdsopbouw in de wijk. Hierdoor worden speellocaties intensiever gebruikt en vormen deze een belangrijkere ontmoetingsfunctie in de wijk.
- Bij het vervangen van speeltoestellen of het aanleggen van nieuwe speelvoorzieningen de mogelijkheden voor het natuurlijke spelen te overwegen. Hierbij staat het gebruik van natuurlijke materialen en vrije fantasie van het kind centraal.
- Veel speellocaties maken deel uit van de (hoofd)groenstructuur en vragen daarom om aandacht in het groenbeheersplan.
- Momenteel zijn we aan het verkennen welke opties er zijn op gebied van natuurlijk spelen door het inzetten van speelaanleidingen. Hierbij worden niet ingezet op speeltoestellen om te spelen, maar bijvoorbeeld boomstammen, wilgentipi's of zandheuvelds.

2.7 Global Goals

De gemeente Maasgouw doet mee aan de Global Goals welke in 2015 zijn vastgesteld. Deze Global Goals zorgen ervoor dat onze wereld mooier en beter wordt voor iedereen. Zo worden maatschappelijke problemen aangepakt, waaronder klimaatverandering, armoede en ongelijkheid. Door de Verenigde Naties zijn 17 Global Goals opgesteld waarin 169 doelen zijn onderverdeeld. Wij zetten als gemeente ook in om deze Global Goals te verwezenlijken.

Hiervoor gaan we in gesprek met inwoners, ondernemers en organisaties om een nog grotere bijdrage te kunnen leveren aan een sociaal en duurzaam Maasgouw. Elke jaar wordt door de coalitie een actieprogramma vastgesteld. Voor het groenbeheer zijn de Global Goals 14 (leven in het water) en 15 (leven op het land) van belang. Deze Goals beschermen en verbeteren de woon- en leefomgeving voor zowel mens als natuur.

Afbeelding 3: ecologisch beheer samen met de burgers

3 Wat hebben we?

Voor een doelmatige uitvoering van het beheer en onderhoud is het van belang om te weten wat de we hebben aan groenvoorzieningen. Alleen met inzicht in het bestaande groen kan bepaald worden welke beheermaatregelen en daarbij behorende financiële middelen benodigd zijn voor de komende vier jaar. Aangezien het areaal en het gebruik hiervan continu verandert door omvormingen van functie en beheergroepen is in dit groenbeheerplan een nieuw overzicht gemaakt van het areaal.

3.1 Areaalgegevens

Op basis van de in ons beheerprogramma geregistreerde data zijn in onderstaande tabel de huidige beheergroepen inclusief bijbehorende omvang weergegeven. Om de verandering in de omvang van beheergroepen inzichtelijk te maken is een vergelijking gemaakt tussen 2018 en 2022. Per beheergroep is globaal weergegeven welke beheersmaatregelen nodig zijn om de gewenste kwaliteit te behalen.

	Beheergroep	Omvang 2018	Omvang 2022	Beheersmaatregel
1	Bermen 1x Gazon (ruw) vervalt	513,1 are 1.639,8 are	5.326,6 are	Mei eerste meter en in oktober gehele vlakke berm maaien en ruimen
2	Bermen 2x	6.350,9 are	2.488,1 are	In mei en oktobergeheel vlakke berm maaien en ruimen
3	Bermen 4x		373,3 are	April, mei, augustus en oktober geheel maaien en ruimen
4	Taluds 1x	733,0 are	1.147,5 are	Mei eerste meter en in augustus gehele talud maaien en ruimen
5	Taluds 2x		223,8 are	In mei en augustus gehele talud maaien en ruimen
6	Watergangen	27.284 m ¹	22.756 m ¹	In augustus geheel maaienen afvoeren
7	Bermobjecten	6.882 stuks	14.844 stuks	Beurten afhankelijk van soort berm (1x, 2x of 4x)
8	Honden uitlaatterrein	77,1 are	68,9 are	8x per jaar maaienen ruimen
9	Wadi's 2x	157,2 are	129,8 are	In mei en oktobergeheel maaien en ruimen
10	Sinus beheer 1x		535,2 are	Maaien in oktober, verzamelen en afvoeren aparte werkgang
11	Sinus beheer 2x		325,9 are	Maaien in mei en oktober, verzamelen en afvoeren aparte werkgang
12	Gazon	4.265,1 are	577,5 are	A-niveau 32x maaien (in eigen beheer)
			2.393,5 are	B-niveau 26x maaien(in eigen beheer)
13	Gazon met bollen	382,6 are	210,1 are	Tijdens bloeiperiode bollen wordt gazon niet gemaaid (in eigen beheer)
14	Sportveld gras	15,5 velden	16 velden	Maaien gemiddeld 40x per jaar,groot onderhoud in voorjaar, zomer en najaar

15	Kunstgras voetbal	4 velden	2,5 velden	Borstelen 1x per jaar, 1x per jaar specialistisch onderhoud
16	Kunstgras tennis	20 velden	22 velden	Wekelijks onderhoud door clubs, 1x per jaar specialistisch onderhoud
17	Gravel tennis	6 velden	8 velden	Wekelijks onderhoud door clubs, 1x per jaar speelklaar maken banen
18	Speeltuinen	44	49	Onkruidvrij houdenva ondergrond, kleine reparaties, regelmatige controle, 1x veiligheidsinspectie
19	Schapenbegrazing	750 are	9531 are	3x per jaar begrazen
20	Bodembedekkers	16.279 m ²	23.276 m ²	Eigen beheer (buitendienst) conform ambitieniveau
21	Bos, natuuren landschapselementen	16.794,6 are	30.100 are	Vrijwel geen onderhoud; vrij snoeien brandgangen en wandelpaden) in eigen beheer
22	Bosplantsoen	101.505 m ²	130.181 m ²	1 x per 5 jaar houtwallen terugzetten in eigen beheer
23	Hagen (knipoppervlak)	79.400 m ²	75.130 m ²	2 x per jaar
24	Knotboom	299 stuks	363 stuks	Onderhoudsintensiteit is gericht op leeftijd van de boom en kwalitatieve toestand (tussentijds veiligheidsinspectie). Snoeiwerkzaamheden in eigen beheer.
25	Leibomen Vormbomen Haagbomen Gekandelaarde bomen	442 stuks	308 stuks	
			52 stuks	
			14 stuks	
			178 stuks	
26	Straat-/laanboom	12.568 stuks	14.128 stuks	Onderhoudsintensiteit is gericht op leeftijd van de boom en kwalitatieve toestand (tussentijds veiligheidsinspectie). Snoeiwerkzaamheden in eigen beheer.
27	Boom (overig)	1.886 stuks	1.321 stuks	Onderhoudsintensiteit is gericht op leeftijd van de boom en kwalitatieve toestand (tussentijds veiligheidsinspectie). Snoeiwerkzaamheden in eigen beheer.
28	Plantenbakken (wisselbeplanting)	82	394 stuks	Eigen beheer en lokaal met plaatselijke ondernemers
29	Plantenbakken (vaste beplanting)	3 stuks	1 stuks	Eigen beheer
30	(Sier)heesters incl. struikrozen	94.740 m ²	47.968 m ²	Eigen beheer; bewateren, bemesten, onkruidvrij houden, 1x per jaar terugzetten
31	Vaste planten	3.925 m ²	5.215 m ²	Eigen beheer
32	Wisselperken	22 m ²	49 m ²	Eigen beheer
33	Onkruidbestrijding elementen verharding	1.138.910 m ²	851.597 m ²	Middels branden conform gewenst beeldkwaliteitsniveau.
	Onkruidbestrijding halfverharding		288.628 m ²	Middels branden conform gewenst beeldkwaliteitsniveau.
34	Afvalbakken (+ dumping)	375 stuks	395 stuks	Ledigen afvalbakken (gemiddeld 2 x per week) en storten afvaltevens verzamelen en afvoeren van gedumpt afval
35	Burgerparticipatie	-	-	Dynamisch (m.n. eigen beheer)
36	Kerstbomen	9 stuks	9 stuks	Jaarlijks kopen en tuigen we in elke kern een kerstboom op (behalve Westsem; vaste voorziening op de Markt)
37	Bladkorven/bladruimen	120 stuks	120 stuks	Eigen beheer, werkbedrijf.

Tabel 1: Areaalgegevens d.d. 2e kwartaal 2022

Afgelopen jaren is er flink gewerkt om het totale areaal aan groenvoorzieningen in de gemeente meer inzichtelijk te maken. Uit bovenstaande tabel is zichtbaar dat de hoeveelheden per beheergroepen naar boven of naar beneden zijn bijgesteld met het gevolg van een totale groei van het areaal. Deels is dit gevolg van standaard omvormingen en areaalvergroting door bijvoorbeeld omvorming van verhardingen of aangelegd groen in nieuwbouwwijken. Het grootste deel van de wijzigingen is echter het gevolg van het beter inzichtelijk maken van het aanwezige en te onderhouden groenareaal in de gemeente. Deze mutaties zijn doorgevoerd in het beheersysteem waardoor het beheersysteem beter gevuld is en de cijfers beter kloppen dan de cijfers uit 2018. Door de optimalisatie van het beheersysteem en het toevoegen van extra opgenomen groen kunnen de cijfers uit 2018 niet 1 op 1 vergeleken worden met de gegevens uit 2022.

4 Wat gaan we doen?

4.1 Ambitieniveau (beeld)kwaliteit

Aangeharkt waar het moet, ecologisch waar het kan. Een duidelijk vastgestelde richting in onze Groenvisie. Enerzijds meetbaar en anderzijds een gevoel van beleving. Onze richting kunnen we in twee sporen verdelen:

Aangeharkt waar het moet: Hier streven we naar een duidelijk meetbaar beeldkwaliteitsniveau van ons groen (afbeelding 4).

Ecologisch waar het kan: Hier streven we ecologische doelen na zoals biodiversiteit en ecosysteemdiensten zoals hittestress, waterberging, afvangen (fijn)stof, gezondheid, bestrijding plagen en ziekten. Hiermee dragen we bij aan schoner milieu en aantrekkelijke leefomgeving voor mens en dier (afbeelding 5).

Afbeelding 4: Aangeharkt waar het moet

Afbeelding 5: ecologisch waar het kan

4.1.1 Aangeharkt waar het moet (CROW)

Het CROW, het kenniscentrum op het gebied van de inrichting en het beheer van de openbare ruimte, heeft kwaliteitsniveaus toegekend aan de openbare ruimte en deze vastgelegd in de kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte 2018 (publicatie 380). Deze (beeld)kwaliteitsniveaus zijn een goede richtlijn ten behoeve van beeldkwaliteitsclassificatie van openbaar groen. Aan ieder kwaliteitsniveau zijn normen gekoppeld zodat wij onze geambieerde kwaliteit kunnen monitoren en op peil houden. In tabel 2 is schematisch weergegeven hoe de classificaties zich onderling verhouden:

Beeldkwaliteitsniveau:	Toelichting:
A+	Zeer hoog – nagenoeg ongeschonden
A	Hoog – mooi en comfortabel
B	Basis – functioneel en doelmatig
C	Laag – onrustig, discomfort en hinder
D	Zeer laag – kapitaalvernietiging, uitlokking van vernietiging, functieverlies, sociale onveiligheid

Tabel 2: Toelichting op CROW Beeldkwaliteitsniveaus

In de Groenvisie Maasgouw 2030 is er een onderverdeling vastgelegd in (functie)gebieden en daaraan een geambieerd beeldkwaliteitsniveau, volgens de landelijke CROW standaard. Deze onderverdeling is weergegeven in tabel 3:

Type gebied:	Beeldkwaliteitsniveau:
Centrum gebied	A
Begraafplaatsen	A
Sportvelden	A
Toeristische Hotspots	A
Rotondes	A
Woonwijken	B
Bedrijventerreinen	B
Buitengebied	B

Tabel 3: Ambitie uit groenvisie Maasgouw 2030

In de praktijk blijkt dat de verwachtingen hoog (hoger) liggen en dat er veel waarde wordt gehecht aan een schone en veilige openbare ruimte. Een keer per maand monitoren we steekproefsgewijs, conform de CROW- systematiek, de huidige beeldkwaliteit van ons areaal. Hierbij signaleren we dat we ruim aan onze gestelde ambitieniveaus voldoen. Deze hoge score in die gebieden in beeldkwaliteit hangt tevens samen met het groenonderhoud ten behoeve van de borging van veilig groen. Denk hierbij aan vrije uitzichtoeken in relatie tot verkeersveiligheid, laaghangend groen in relatie tot vrachtverkeer. Aanvullend beperkt het hoge beeldkwaliteitsniveau vandalisme, vernieling en bevordert het gevoel van veiligheid.

4.1.2 Ecologisch waar het kan

Met het beheer en onderhoud willen we aansluiten op de richting welke voortkomt uit de Groenvisie en het Coalitieakkoord 2022; Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw. Onze gemeente kenmerkt zich door de diversiteit in landschapstypen; geschikt voor diverse plant- en diersoorten. Door de toepassing van ecologisch en extensievere beheersvormen stimuleren we de biodiversiteit en natuurontwikkeling. Het onderhoudsniveau stemmen we hierop af.

Om vast te stellen of het ecologisch beheer effect heeft en/of bijgesteld dient te worden monitoren we de kwaliteit. Naast de monitoring van de waterkwaliteit van waterpartijen monitoren we ook de ecologische kwaliteit. Met de resultaten werken we de natuurkansenkaart verder uit waardoor we efficiënter gaan bepalen welke maatregelen op welke plek voor het gewenste effect zorgen. Tevens willen we dit aanvullen met een breed toepasbaar (bijvoorbeeld ook bij ruimtelijke ontwikkelingen) abonnement voor de databank Flora & Fauna (NDFF). Hiermee borgen we het zorgvuldig en doelmatig handelen.

4.2 Klimaat/ toekomstbestendig groen

Het klimaat in Nederland verandert. Gevolg hiervan zijn langere droge periodes en grotere extremen. In de zomers van 2018, 2019 en 2020 hebben we hier veel hinder van ondervonden. Door de droogte en extreme zonneshijn hebben veel bomen schade opgelopen. Ook waren de grasvelden grotendeels verdroogd.

Naast het klimaat is het duurzaam beheren van de openbare ruimte steeds belangrijker. Hierbij kan gedacht worden aan de manier van onkruidbestrijding en de omgang met hemelwater. De droge zomers vragen om duurzaam om te gaan met hemelwater zodat de beplanting vocht tot beschikking heeft. Daarbij komt dat de onkruidbestrijding overuren maakt door de grote hoeveelheid verharding welke chemievrij moet worden behandeld. Het aanpassen aan het veranderende klimaat vraagt om veranderingen in de buitenruimte en werkwijze.

4.2.1 Omvorming laanbeplanting (klimaatbestendigheid)

De extreme zonneschijn en droogte van de jaren 2018, 2019 en 2020 hebben binnen de gemeente Maasgouw voor schade aan het bomenbestand gezorgd. Door droogte laten veel bomen blad vallen waardoor de stammen in het zonlicht kwamen te staan. Hierdoor is bij diverse bomen zonnebrand opgetreden. Waar dit eerder enkel bij de gewone beuk een probleem leek te zijn, hebben nu ook lindebomen, essen en esdoorns hier last van. Binnen de gemeente zijn naar schatting ca. 1.000 bomen aangetast. Deel van deze gevoelige bomen zijn ingepakt met beschermende materialen. Het overige deel (ca. 900 stuks) moet echter vervangen worden in de komende jaren.

Bijkomend aan de klimaatproblemen bij de bomen bestaan veel lanen uit monoculturen. Dit zijn bomenrijen of bomenlanen welke uit één boomsoort bestaan. Doordat deze lanen uit slechts één soort bestaan zijn deze gevoelig voor aantastingen, ziektes en plagen. Bij grote aantasting is uitval van een complete laan niet uit te sluiten. Door het geleidelijk omvormen van risicovolle lanen wordt ingezet op een klimaatbestendig bomenbestand. Ingezet wordt om deze omvorming binnen de acht komende jaren uit te voeren.

4.2.2 Uitbreiden bomenbestand

De ambitie is aanwezig om het aantal bomen met 2.000 stuks uit te breiden. Hiermee behaalt het bomenbestand van Maasgouw een totaal aantal van 18.000 stuks. De bomen komen zowel in open groenvakken als verharde groeiplaatsen. Exacte locaties en verdeling van de bomen binnen de gemeente moet nog nader worden uitgewerkt. Uitgegaan is van 25% aanplant in verharde omgevingen en 75% in open groeiruites. Het streven is deze uitbreiding van het bomenbestand in 2030 geheel te hebben aangeplant.

4.2.3 Ecologisch waar het kan

Met het beheer en onderhoud willen we aansluiten op de richting welke voortkomt uit de Groenvisie en het Coalitieakkoord 2022; Samen bouwen aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw. Onze gemeente kenmerkt zich door de diversiteit in landschapstypen; geschikt voor diverse plant- en diersoorten. Door de toepassing van ecologisch en extensievere beheersvormen stimuleren we de biodiversiteit en natuurontwikkeling. Het onderhoudsniveau stemmen we hierop af.

Met ons ecologisch beheer zoeken we aansluiting bij het natuurnetwerk Nederland (ecologische hoofdstructuur) in samenhang met het beheer van Rijkswaterstaat (o.a. Maasoevers) en Waterschap (beken) en natuurgebieden van Limburgs Landschap en vereniging Natuurmonumenten. Tevens zorgen we hiermee voor de landschappelijke inbedding van de dorpsmantels en monumenten en aansluiting op de recreatieve routestructuren (wandelen/fietsen/ruiters/varen).

4.2.4 Omvormen van verharding naar groen

In de openbare ruimte zijn veel locaties te vinden met overbodige verharding. Deze verharding zorgt voor een stenige uitstraling en zorgt voor overbodig afvoer van hemelwater via de riolering. Het omvormen van deze overbodige verharding biedt kansen voor vergroening, biodiversiteit en hemelwaterinfiltratie.

In de komende vier jaar zetten we intensief in op het omvormen van overbodige verharding tot groen. Hierbij moet per kern in kaart worden gebracht welke verharding kan worden omgevormd. Per situatie wordt vervolgens gekeken welke maatregelen/ werkzaamheden benodigd zijn. Tijdens het onderhoud van de wegen is er ook aandacht voor overbodige verhardingen zodat tijdens onderhoudswerkzaamheden omvorming van verharding naar groen in de werkzaamheden meegenomen kunnen worden. De extra kosten hiervan zullen ten laste komen van het groen budget. Door de combinatie van onderhoudswerkzaamheden aan de wegen en omvorming van het groen zullen deze kosten in verhouding echter lager uitvallen.

4.2.5 Omvormen onderhoudsintensieve verharding

Naast overbodige verharding zijn in de openbare ruimte ook diverse onderhoudsintensieve verhardingen te vinden. Hierbij kan gedacht worden aan niet gesloten halfverharding (zoals grind en split) en verhardingen met veel voegen (waalformaat, kinderkopjes, ect.). Deze type verhardingen zijn moeilijk te beheren en zorgen voor hoge kosten. De wens bestaat om deze kosten omlaag te brengen door in te zetten op onderhoudsvriendelijke verhardingen. Deze verhardingen hebben minder voegen (bijvoorbeeld tegels) of worden voorzien met voegvulling. Hierdoor heeft ongewenste vegetatie minder kans om te groeien waardoor de beheerskosten afnemen. De werkzaamheden voor het omvormen van onderhoud intensieve verhardingen zijn (inclusief budget) in het wegenbeheerplan opgenomen.

De komende jaren wordt ingezet op het onderzoeken van mogelijkheden voor duurzaam onderhoud van verhardingen. Vernieuwende inzichten zetten we in om de openbare ruimte duurzamer te kunnen onderhouden.

4.2.6 Uitbreiden aantal wadi's

Binnen de gemeente streven we naar een duurzame omgang van het hemelwater. Dit doen we samen met collega's van andere disciplines, zoals riolering en wegen. Zo wordt ingezet op het afkoppelen van hemelwater van het vuilwaterriool en het vasthouden van hemelwater op de locatie waar het valt. Een mogelijkheid hiervoor zijn wadi's. Deze blauwe elementen in de openbare ruimte zijn ideaal te combineren met groene invulling. Doordat wadi's een zeer divers milieu hebben (invloeden van water), bieden deze veel kansen voor (bio)diversiteit voor de flora en fauna. Het inrichten van een wadi met de gedachtegang biodiversiteit heeft dan ook de voorkeur. Het realiseren van nieuwe wadi's en het beheer hiervan wordt gefinancierd uit het onderdeel GRP (gemeentelijk rioleringsprogramma Maasgouw 2022-2026).

Er wordt gestreefd naar gezonde leefgebieden voor deze flora en fauna in onder andere deze wadi's en waterpartijen. Een deel van deze wadi's en waterpartijen vallen droog terwijl een ander deel waterhoudend is. Hierbij is van belang dat de waterkwaliteit goed is. Ingezet wordt dan ook om alle waterpartijen in beeld te hebben en de kwaliteit te monitoren. Onderdelen als botulisme en blauwalg worden hierbij onderzocht.

Naast de kansen voor flora en fauna bieden wadi's ook kansen voor verblijfslocaties, zoals speellocaties. Zo kunnen door de inzet van natuurlijke elementen, zoals boomstammen en paaltjes, speelaanleidingen worden gerealiseerd.

4.2.7 Klimaatslim gras

De droge zomers hebben naast effecten op de bomen ook gevolgen voor de gazons/grasvelden. Veel gras verdroogt waardoor de kwaliteit van de grasmat afneemt. Daarbij verdroogt ook de bodem sneller waardoor het bodemleven verminderd. Dit bodemleven is niet alleen belangrijk voor een goede graszode, maar ook voor omstaande beplanting zoals bomen. Maasgouw streeft naar een gezonde bodem en is voornemens gazons op droge zandgronden (de meest gevoelige bodem) om te vormen tot klimaatslim gras. Hierbij worden naast grassen ook laagblijvende kruiden toegepast welke slecht 1 tot 2 keer per maand gemaaid gaan worden. Gevolg hiervan is meer schaduw op de bodem waardoor de bodemstructuur langer beschermd blijft van zon en verdroging. Het bodemleven profiteert hiervan waardoor een gezonde bodem kan blijven bestaan. De wens bestaat om de komende vier jaar in totaal 4 hectare aan gazon om te vormen.

4.3 Duurzaamheid/ Global Goals

4.3.1 Greendeal sportvelden

Per 1 april 2020 is het verboden om bestrijdingsmiddelen te gebruiken op grassportvelden. Deze werden gebruikt om sportparken vrij te maken van onkruiden, ziektes en plagen op en in het gras. Sinds het intreden van het verbod mag enkel nog voor bepaalde onkruiden bestrijdingsmiddelen gebruikt worden. Dit wordt in 2023 opgeschaald naar een totaalverbod (nog onzeker). Dit alles om te zorgen voor gifvrije sportvelden en een vermindering van vervuiling van het milieu, waaronder oppervlaktewater. De gemeente heeft het streven om al eerder gifvrije de sportvelden te beheren en is hier dan ook al mee begonnen. Nadeel van gifvrij beheer zijn echter hogere beheerskosten. Deze verhoging van beheerskosten zijn in de 1e Prorap 2022 al opgenomen.

4.3.2 Bestrijding exoten

Met het warmer wordende klimaat ontstaan nieuwe omstandigheden waar exotische flora en fauna beter kunnen gedijen en voortplanten. Deze exoten kunnen een positieve invloed hebben op de biodiversiteit, maar ook negatief. Zo kunnen invasieve exoten inheemse beplantingen overgroeien of verdrijven. Daarnaast kunnen invasieve exoten schade veroorzaken aan constructies als verhardingsfunderingen en dijklichamen. Binnen de gemeente komen ook verschillende exoten voor. De belangrijkste soorten welke binnen de gemeente worden aangetroffen zijn:

- Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*);
- Watercrassula (*Crassula helmsii*);
- Amerikaanse eik (*Quercus rubra*);
- Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina*);
- Karmozijnbes (*Phytolacca sp.*);
- Valse acacia (*Robinia pseudoacacia*);
- Duivelsewandelstok of Engelenboom (*Aralia elata*).

De standplaatsen van deze soorten worden actief geïnventariseerd en gemonitord. Delen worden al actief bestreden, delen nog niet. We zetten de komende jaren in op algehele actieve bestrijding van invasieve exoten. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan de actieve beheersing van Japanse duizendknoop en watercrassula. De overige exoten, welke minder invasief zijn, worden plaatselijk bestreden op basis van noodzaak.

4.3.3 Vergroten ecosysteemdiensten

De groenvoorziening zorgt voor veel voordelen aan de mens. Deze voordelen dragen bij aan de economie, gezondheid en welzijn van de inwoners. De diensten die onder andere de groenvoorziening levert worden ecosysteemdiensten genoemd. Voorbeelden hiervan zijn: productie van voedsel, luchtzuivering, opslag koolstof, maar ook natuurbeleving en hittebestrijding. In de gemeente wordt ingezet om het belang van deze diensten inzichtelijk te maken en de ecosysteemdiensten te vergroten. Voorbeelden hiervan zijn het vergroten en optimaliseren van het openbaar groen. Hierdoor kunnen de bewoners en gebruikers van de natuur nog meer gebruik maken van de voordelen van beplantingen.

Dit kan door soms eenvoudige onderhoudsmaatregelen te combineren met (kleine) maatregelen om de ecosysteemdiensten te vergroten. Deze maatregelen kunnen zeer divers zijn en de mogelijkheden worden per kans bepaald. Enkele voorbeelden van mogelijkheden zijn: intensivering communicatie, interne opleiding, toepassing van kruidenmengsels, biologische bestrijding, etc.

4.3.4 Monitoren ecologisch beheer

In aanvulling van monitoring van de waterkwaliteit van waterpartijen monitoren we ook de ecologische kwaliteit. Met de resultaten werken we de natuurkansenkaart verder uit waardoor we efficiënter gaan bepalen welke maatregelen op welke plek voor het gewenste effect zorgen. Tevens willen we dit aanvullen met een breed toepasbaar (bijvoorbeeld ook bij ruimtelijke ontwikkelingen) abonnement voor de databank Flora & Fauna (NDFF). Hiermee borgen we het zorgvuldig en doelmatig handelen.

4.4 Werkwijze

4.4.1 Werkbedrijf

Binnen de gemeente hanteren we een unieke werkwijze als het gaat om het verrichten van groenonderhoud. Door met een groep mensen uit de wet sociale werkvoorziening, ondersteund door medewerkers uit buurtbeheer (langdurig werklozen), samen te werken aan de openbare groenvoorziening leren zij elkaar vaardigheden te ontwikkelen. Op deze manier proberen wij bij te dragen aan het klaarstomen voor de re-integratie op de arbeidsmarkt. Door deze werkvorm te hanteren kunnen we op sociaal maatschappelijk verantwoorde manier werken aan een prettige leefomgeving voor de inwoners en recreanten van Maasgouw. Tevens biedt deze werkvorm ons de ruimte om flexibel in te spelen op weersomstandigheden, calamiteiten en ondersteuning bij projecten. Ook de komende jaren willen we deze werkvorm voortzetten.

4.4.2 Maaien in eigen beheer

Vanaf 2019 maaien we de gazons en sportvelden in eigen beheer. Deze verandering heeft de afgelopen jaren voor een verandering in werkwijze gezorgd. Zo heeft de gemeente enkele machines aangeschaft en is de groepsdetachering uitgebreid. De komende jaren zetten we het maaien in eigen beheer door.

4.4.3 Wijkgerichte aanpak

De kwaliteitsbeleving van de gebruiker van de openbare ruimte hangt af van het totaalbeeld dat wordt geboden. Het integraalbeheer komt het beste tot zijn recht wanneer wordt gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak. Hiermee wordt de vakgerichte benadering van dagelijks beheer losgelaten en wordt de samenhang tussen de verschillende vakdisciplines (met eigen opdrachten) gezocht en daar waar mogelijk verbonden.

Deze doelstelling denken wij te bereiken door gemeente breed integrale wijkploegen in te stellen. In de wijkploeg wordt een zo groot mogelijk deel van het onderhoud van de openbare ruimte uitgevoerd door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Eigen medewerkers verzorgen de vakinhoudelijke begeleiding.

4.4.4 Duurzame machines

Het machinepark van de gemeente bestaat voornamelijk uit machines aangedreven door fossiele brandstoffen. Dit strookt niet met het Strategisch Plan Duurzame Ontwikkeling van de gemeente Maasgouw. In het Strategisch Plan Duurzame Ontwikkeling staat omschreven welke koers de gemeente maakt op basis van de Global Goals. Een onderdeel hiervan is het terugdringen van de CO₂ uitstoot en gebruik maken van duurzame energie. De gemeente wil hierop verder pakken en zo ook gebruik gaan maken van duurzame machines. Hierbij kan gedacht worden aan elektrische heggenscharen en motorzagen, maar ook grasmaaiers en werkbussen.

4.4.5 Burgerparticipatie

Een belangrijk onderdeel in het groenbeheer is, en blijft, burgerparticipatie. Naast ons duidelijk beeld, zoals omschreven in onze Groenvisie, bij burgerparticipatie in groen geeft ons College daarvoor ook de ruimte in het Coalitieakkoord 2022-2026. We blijven ons actief inzetten op het ondersteunen van inwoners, lokale ondernemingen en verenigingen bij burgerparticipatie. Hieronder valt het samen uitwerken

van plannen en het faciliteren en ondersteunen van bewonersinitiatieven op gebied van groen. Op deze manier proberen we ook de bewoners op actieve wijze te betrekken bij beheer en onderhoud van hun eigen buurt of van natuurgebieden. De bewoners kennen de kansen en de knelpunten in hun eigen omgeving het beste. Gezien de positieve resultaten van bijvoorbeeld "de Dorpsbongerd Heel", willen we dit de komende jaren nog meer gaan stimuleren en ondersteunen.

Afbeelding 6: burgerinitiatief bij de aanplant van de Dorpsbongerd te Heel

4.5 Hondenspeelplekken

De komende jaren worden circa 2 hondenspeelplaatsen per jaar gerealiseerd, totdat in elke dorpskern minimaal één hondenspeelplaats aanwezig is. Dit betekent een toevoeging van 7 speelplaatsen in de loop van de komende 3 à 4 jaar. De totale investering hiervoor bedraagt € 175.000. In de grotere kernen Maasbracht, Heel en Linne kan naderhand nog gekozen worden om een extra speelplaats te realiseren indien hier behoefte aan is. Voorwaarde voor de realisatie van nieuwe hondenspeelplaatsen is dat de hondenbelasting in de huidige vorm blijft gehandhaafd. De kredieten voor aanleg van nieuwe hondenspeelplaatsen en dekking van kapitaallasten zijn opgenomen in de 1e Prorap 2022 dan wel in de begroting 2023

5 Wat hebben we daarvoor nodig?

5.1 Beschikbare middelen

Op basis van de afgelopen vier jaarrekeningen is onderstaand een overzicht opgesteld van de daadwerkelijke kosten voor het groenbeheer en – onderhoud. In tabel 4 is dit uiteengezet:

	2018*	2019*	2020*	2021*
Onderhoud groen**	€ 250.100	€ 289.000	€ 281.300	€ 274.900
Onderhoud groen(incidenteel)**	€ 54.100	€ 100.900	€ 103.400	€ 119.700
Werkbedrijf	€ 591.900	€ 528.300	€ 559.000	€ 571.600
Onkruidbestrijding***	€ 163.400	€ 158.300	€ 121.400	€ 18.000
Maaien bermen****	€ 111.200	€ 102.700	€ 85.500	€ 111.000
Speeltuinen	€ 26.600	€ 29.300	€ 24.200	€ 29.500
Sportvelden Voetbal	€ 127.700	€ 80.700	€ 79.600	€ 106.100
Sportvelden Tennis	€ 27.500	€ 17.800	€ 25.100	€ 25.800
Sportvelden Tennis (incidenteel)	€ -	€ -	€ 14.000	€ 17.000
Totaal	€ 1.352.500	€ 1.307.000	€ 1.293.500	€ 1.273.600

Tabel 4: uitgaven groenbeheer op basis van jaarrekeningen

- * In het overzicht is geen rekening gehouden met de kosten van de bedrijfsvoering (personeel + overhead) en kapitaallasten aanschaf materieel
- ** Onderhoud plantsoenen, bomen, parken
- *** Vanaf 2021 vindt onkruidbestrijding in eigen beheer plaats
- **** Incl. schapenbegrazing

In tabel 5 is het jaarlijks benodigd budget weergegeven voor 2023-2026, dit ten opzichte van 2022. Het verschil met 2022 zit in het onderhoud van het groen en het werkbedrijf. Voor zowel het groen als voor het werkbedrijf is er de komende jaren €30.000 per jaar meer benodigd. Dit wordt onder 5.2 nader toegelicht.

	Begroot 2022*		Begroot 2023e.v. jaren*	
Onderhoud groen**	€	298.400	€	328.400
Werkbedrijf	€	653.900	€	683.900
Onkruidbestrijding***	€	35.700	€	35.700
Maaien bermen****	€	167.400	€	167.400
Speeltuinen	€	24.400	€	24.400
Sportvelden Voetbal	€	118.300	€	118.300
Sportvelden Tennis	€	22.900	€	22.900
Totaal (excl.btw)	€	1.321.000	€	1.381.000

Tabel 5: overzicht beschikbare budgetten per jaar voor de jaren 2023-2026 t.o.v. 2022

- * In het overzicht is geen rekening gehouden met de kosten van de bedrijfsvoering (personeel + overhead) en kapitaallasten aanschaf materieel
- ** Onderhoud plantsoenen, bomen, parken
- *** Vanaf 2021 vindt onkruidbestrijding in eigen beheer plaats
- **** Incl. schapenbegrazing

5.2 Regulier beheer en onderhoud

Voor het reguliere beheer en onderhoud wordt vastgehouden aan het beheerniveau met differentiatie A- en B- niveau. Hierbij geeft de gemeente extra aandacht aan de karakteristieke gebieden in de gemeente en gebieden die vanuit hun functie een hoog beeldkwaliteitsniveau dienen te hebben. Gedacht kan worden aan historische kernen, begraafplaatsen en sportplekken. De overige gebieden worden op sobere en doelmatige wijze beheerd zodat de openbare ruimte functioneel, schoon en veilig is. Zie ook tabel 6 voor het ambitieniveau per functiegebied.

Type gebied:	Beeldkwaliteitsniveau:
Centrum gebied	A
Begraafplaatsen	A
Sportvelden	A
Toeristische Hotspots	A
Rotondes	A
Woonwijken	B
Bedrijventerreinen	B
Buitengebied	B

Tabel 6: Beeldkwaliteitsniveau per type gebied

Afbeelding 7: doelmatig beheer leidt tot vergroting (bio)diversiteit

Vanuit duurzaamheids- en milieuaspecten wordt waar mogelijk extensief beheer toegepast. Deze inmiddels breed gedragen en nagestreefde beheersvorm heeft namelijk een waarde en draagt op positieve wijze bij aan onze leefomgeving. De CROW heeft ten aanzien van de (beeld)kwaliteit (nog) geen richtlijnen hiervoor.

Kansen om ecosysteemdiensten ten volle te benutten en de biodiversiteit te vergroten doen zich op deze locaties ook in ruimere zin voor.

Naast de huidige budgetten van het regulier onderhoud groen zijnde in totaal € 1.321.000 per jaar is er een extra structureel bedrag van € 60.000 opgenomen in de begroting 2023. Zie hiervoor tabel 5. Dit extra budget is nodig om de hogere kosten op te vangen door areaaluitbreiding en prijsstijgingen. De budgetten voor het maaien (opnieuw aanbesteed), onderhoud van sportvelden en onderhoud door het werkbedrijf zijn reeds in een Prorap structureel bijgesteld. Daarnaast vindt vanaf 2021 het onkruidbestrijding in eigen beheer plaats.

In totaal is er dan € 1.381.000 voor regulier groenonderhoud beschikbaar. Conform de landelijke kengetallen hebben we jaarlijks een onderhoudsbudget nodig van € 1.656.000 om ons areaal conform het CROW beeldkwaliteit te beheren en onderhouden.

Het onderhoud van het groen wordt in de gemeente Maasgouw door de eigen buitendienst en werkbedrijf uitgevoerd. Uit ervaring blijkt dat het onderhoud in eigen beheer efficiënter is waardoor de onderhoudskosten € 275.000 lager uitvallen ten opzichte van de berekening met landelijke kengetallen.

5.3 Klimaat/ toekomstbestendig groen

Om het bomenbestand klimaat- en toekomstbestendig te maken, zoals in hoofdstuk 4 is beschreven, is budget nodig. Dit budget komt boven op het budget dat voor regulier beheer en onderhoud nodig is.

5.3.1 Omvorming laanbeplanting (klimaatbestendigheid)

Het omvormen van de laanbeplanting naar een toekomst- en klimaatbestendig bomenbestand wordt begroot op € 400.000. Niet alle lanen zijn in één jaar om te vormen. Zo vergt het omvormen van een bomenlaan voorbereidingstijd. Om onder andere deze reden is gekozen om de werkzaamheden te spreiden over acht jaar. Per jaar is een budget van **€ 50.000** nodig.

5.3.2 Uitbreiden bomenbestand

Het uitbreiden van het bomenbestand met 2.000 bomen is een ambitie welke over 8 jaar wordt gespreid. Het budget wordt dan ook over de acht jaren verdeeld. Het aanplanten van 2.000 bomen kan echter op veel verschillende methodes worden gedaan. Een boom in de verharding vraagt namelijk een andere groeiplaatsinrichting dan een boom in open grond situatie. Een exacte uitwerking dient dus nog te worden gemaakt. Deel van de uitbreiding van het bomenbestand vindt plaats bij infraprojecten of reconstructiewerkzaamheden. Het andere deel van de bomen wordt geplant op nieuwe locaties. Hiervoor is een extra budget benodigd van totaal € 800.000. Dit over 8 jaar verdeeld betekent een benodigd budget van **€ 100.000** per jaar.

5.3.3 Omvormen van verharding naar groen

Het omvormen van verharding naar groen kan breed ingezet worden. In basis is deze omvorming het eenvoudigste uit te voeren bij reconstructiewerkzaamheden. Door in deze fase de hoeveelheid verharding tot het benodigde terug te brengen kan op kosten bespaard worden.

Locaties welke nog niet toe zijn aan een reconstructie worden per kern geïnventariseerd. Om deze inventarisatie te maken en verhardingsvakken om te vormen tot groenvak is **€ 12.500** budget per jaar benodigd.

5.3.4 Omvormen onderhoudsintensieve verharding

Het omvormen van onderhoudsintensieve verharding naar onderhoudsvriendelijke verharding kan op verschillende manieren worden uitgevoerd. De basis van het omvormen ligt bij reconstructiewerkzaamheden. Hierbij zijn de werkzaamheden relatief beperkt om de hoeveelheid voegen te beperken. Voor het actief omvormen van bestaande verharding wordt budget vrijgemaakt in het wegenbeheerplan Maasgouw 2023- 2026.

5.3.5 Uitbreiden aantal wadi's

Het aanleggen van waterpartijen en wadi's zijn projecten welke door de discipline riolering in samenwerking met discipline groen worden uitgevoerd. Voor het aanleggen van een wadi is het benodigde budget zeer afhankelijk van de afmetingen, infiltratiecapaciteit en benodigde voorzieningen. Doordat deze riolering technische de overhand hebben betreft de kosten bij realisatie, wordt het budget vanuit het GRP (Gemeentelijk RioleringsPlan Maasgouw) betaald. In dit budget is ook de groene aankleding inbegrepen waardoor in het groenbeheersplan geen budget hiervoor nodig is.

5.3.6 Klimaatslim gras

De omvorming van klimaatslim gras wordt de komende jaren actief uitgevoerd. Hierbij worden de komende vier jaar 4 hectares omgevormd. De totale kosten zijn begroot op € 40.000. Per jaar is dus een budget benodigd van **€ 10.000**.

5.4 Duurzaamheid/ Global Goals

5.4.1 Greendeal sportvelden

Het chemievrij beheren van sportvelden vraagt om een andere type onderhoud. Het bestrijden van onkruiden en plagen dient hierdoor mechanische of handmatig te worden uitgevoerd. Om hetzelfde beeld en kwaliteit van de grasmat te behalen is een hogere inzet van machines en handkracht nodig. Ten behoeve van onkruidbestrijding zal het gras vaker moeten worden geverticuteerd en de toplaag vaker worden gereinigd.

Bij plagen moeten op andere manieren bestrijding plaats gaan vinden. Gedacht kan worden aan inzet van natuurlijke vijanden of het beluchten van bodem. Het extra budget hiervoor is in de 1e Prorap 2022 opgenomen, waardoor in het groenbeheerplan geen extra budget benodigd is.

5.4.2 Bestrijding invasieve exoten

Het bestrijden van invasieve exoten vergt intensief beheer waarbij veel tijd mee gemoeid is. Veelal is een meerjarig plan nodig om een locatie te bestrijden. Het deels uitvoeren van een bestrijding heeft geen zin, omdat de plant dan zich sterker gaat voortplanten. Komende 8 jaar wordt ingezet op het bestrijden van brandhaarden. Hierbij is een budget van € 25.000 per jaar benodigd om in beginsel de grootste standplaatsen op belangrijke plaatsen (dijklichamen en in dorpskernen) te bestrijden.

5.4.3 Ecosysteemdiensten vergroten

(Eenvoudige) onderhoudsmaatregelen kunnen makkelijk gecombineerd worden met (kleine) maatregelen om de ecosysteemdiensten te vergroten. Deze maatregelen kunnen zeer divers zijn en de mogelijkheden worden per kans bepaald. Enkele voorbeelden van mogelijkheden zijn: intensivering communicatie, interne opleiding, toepassing van kruidenmengsels, biologische bestrijding, etc. Budget voor deze vergroting is reeds opgenomen.

5.4.4 Monitoring ecologische kwaliteit

In aanvulling op onze monitoring op beeldkwaliteit willen we ook de ecologische kwaliteit gaan monitoren. Daardoor kunnen we efficiënter gaan bepalen welke maatregelen op welke plek voor het gewenste effect zorgen. Tevens willen we dit aanvullen met een breed toepasbaar (bijvoorbeeld ook bij ruimtelijke ontwikkelingen) abonnement voor de databank Flora & Fauna. Hiermee borgen we het zorgvuldig en doelmatig handelen. De kosten hiervoor zijn al opgenomen in de begroting.

Afbeelding 8: het toepassen van kruidenmengsels is een voorbeeld van vergroting ecosysteemdiensten

5.5 Werkwijze/ werkbedrijf

Voor het werkbedrijf van de gemeente Maasgouw is de wens om te verduurzamen. Hoofdpunt hierbij is het stimuleren van duurzame energiebronnen als aandrijving van machines. De uitstoot van CO₂ kan hierbij worden teruggedrongen. Gedacht kan worden aan accumachines of elektrische grasmaaiers. In de loop van de komende jaren willen we dan ook geheel CO₂ vrij kunnen werken. Momenteel wordt dit gefinancierd vanuit het investeringsplan van het werkbedrijf. Voorzien wordt wel dat dit in de toekomst tekort gaat schieten door de stijgende prijzen van milieuvriendelijke machines en materialen.

5.6 Burgerparticipatie

Binnen de gemeente is burgerparticipatie een belangrijk onderdeel binnen het groenbeheer. We zetten in op het op actieve wijze betrekken van bewoners bij groenprojecten. Zo krijgt de buurt de kans om hun eigen woonomgeving te verbeteren en te onderhouden. Om dit mogelijk te maken is een extra budget nodig van € 10.000 per jaar. Dit budget is deels nodig om initiatieven als een buurttuin te bekostigen (in relatie met stijgende materiaalprijzen), maar ook om bewonersavonden te organiseren.

5.7 Hondenspeelplekken

Voor de aanleg van de hondenspeelplekken is inmiddels via de 1e Prorap 2022 dan wel de begroting 2023 budget gereserveerd. Om deze te kunnen aanleggen is een totaalinvestering benodigd van € 175.000. Met dit bedrag kunnen omheinde hondenspeelplekken worden gerealiseerd met voldoende straatmeubilair. De investeringsperiode betreft een periode van 3 tot 4 jaar.

5.8 Benodigd budget

In onderstaande tabel (7) zijn de benodigde financiële benodigdheden onder elkaar gezet welke nodig zijn om de gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken. Het gaat hierbij om aanvullende ontwikkelingen om de groenvoorziening en benodigde bijkomstigheden duurzaam en toekomstbestendig te maken. Er is gerekend met prijspeil januari 2022, excl. bedrijfsvoering en indexering.

	Benodigdbudget	
Omvorming laanbeplanting	€	50.000
Uitbreiding bomenbestand	€	100.000
Omvormen verharding naar groen	€	12.500
Klimaatslim gras	€	10.000
Beheersing invasieve exoten	€	25.000
Burgerparticipatie	€	10.000
Totaal:	€	207.500

Tabel 7: benodigde ontwikkelingsbudget groenvoorzieningen

Het extra benodigde budget van € 207.500 is reeds structureel opgenomen in de begroting 2023.

In onderstaande tabel (8) zijn de benodigde budgetten weergegeven.

Planjaar	Benodigd budget onderhoud groen	Ontwikkelingsbudget groenvoorzieningen	Totaal benodigd budget
2023	€ 1.381.000	€ 207.500	€ 1.588.500
2024	€ 1.381.000	€ 207.500	€ 1.588.500
2025	€ 1.381.000	€ 207.500	€ 1.588.500
2026	€ 1.381.000	€ 207.500	€ 1.588.500

Tabel 8: benodigde budgetten

6 Conclusie

Met dit plan hebben we een aantal zaken in beeld gebracht om een goede invulling te geven aan het groenbeheer voor de komende vier jaar. We richten ons op doelen welke zijn vastgesteld in de vigerende beleidstukken en visies binnen onze gemeente. De belangrijkste punten hieruit voor de groenvoorziening zijn: behoud onderhoudsniveau, toekomstbestendig groen en versterken biodiversiteit. In dit groenbeheerplan is hier invulling aan gegeven en zijn de benodigde budgetten weergegeven.

Voor de periode van 2023-2026 is een jaarlijks budget beschikbaar van € 1.321.000. Naast dit budget van het regulier onderhoud groen is er een extra structureel bedrag van € 60.000 opgenomen in de begroting 2023. Dit extra budget is nodig om de hogere kosten op te vangen door areaaluitbreiding en prijsstijgingen.

In totaal is er dan € 1.381.000 voor regulier groenonderhoud beschikbaar. Conform de landelijke kengetallen hebben we jaarlijks een onderhoudsbudget nodig van € 1.656.000 om ons areaal conform het CROW beeldkwaliteit te beheren en onderhouden.

Het onderhoud van het groen wordt in de gemeente Maasgouw door de eigen buitendienst en werkbedrijf uitgevoerd. Uit ervaring blijkt dat het onderhoud in eigen beheer efficiënter is waardoor de onderhoudskosten € 275.000 lager uitvallen ten opzichte van de berekening met landelijke kengetallen.

Naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden voor de groenvoorzieningen hebben we aanvullend budget nodig om de groenvoorziening toekomstbestendiger, duurzamer en klimaatbestendig te maken en te houden. Het omvormen van bomenlanen en de aanplant van 2000 bomen behoren hiertoe. Voor deze gewenste ontwikkelingen bij de groenvoorzieningen is een jaarlijks budget van € 207.500 opgenomen in de begroting 2023.

Artikel 1. Intrekking oude beleidsregel

Het Groenbeheerplan wordt ingetrokken met ingang van de datum waarop deze beleidsregel in werking treedt.

Artikel 2. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze beleidsregel treedt in werking op 1 januari 2023.
2. Deze beleidsregel wordt aangehaald als: Groenbeheerplan 2023-2026 van de gemeente Maasgouw.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Maasgouw in de vergadering van 20 december 2022.